Zodpovednosť za obsah: Archív UK
Posledná aktualizácia: 08.12.2006
Aktuálny dátum a čas: 23.05.2013 18:14

VZNIK A VÝVOJ UNIVERZITY V ROKOCH 1919 AŽ 1937

Vznik Univerzity Komenského v roku 1919 mal mimoriadny význam pre rozvoj kultúry, vedy a vzdelanosti na Slovensku. Po prvý raz v dejinách malo Slovensko svoju vysokú školu, ktorá poskytovala možnosť získať najvyššie vzdelanie v rodnom jazyku.

Absolventi tejto univerzity tvorili prvú vysoko školsky vzdelanú generáciu, ktorá študovala na slovenskej univerzite a výynamne prispela k rozvoju duchovnej kultúry Slovákov.

Začiatky budovania Univerzity Komenského však neboli ľahké. Vinou neľútostnej maďarizácie nemalo Slovensko nielen dostatok vzdelaných odborníkov pre vyučovanie na jednotlivých fakultách, ale ani učiteľov pre základné a stredné školy. Výrazne sa to prejavilo napríklad pri vznikajúcej právnickej fakulte, ktorá mala čo najrýchlejšie vychovať nových ľudí pre všetky odvetvia štátnej správy a nahradiť staré úradníctvo. Rovnako filozofická fakulta, ktorá mala budovať intelektuálnu základňu slovenskej kultúry v mladej republike, nemala široký výber prednášateľov spomedzi málopočetnej vrstvy slovenských vzdelancov.

Napriek tomu, že zákon o založení Univerzity Komenského predpokladal i budovanie prírodovedeckej fakulty, jej zriadenie v prvých dvoch desaťročiach existencie univerzity sa nedalo uskutočniť. Pre rozvoj prírodovedných disciplín na vysokoškolskej úrovni neboli e šte na Slovensku podmienky. Jediná zo štyroch navrhovaných fakúlt sa ako prvá pomerne úspešne začala rozvíjať lekárska fakulta (1919), ktorá od zimného semestra 1924/25 otvorila už všetkých 5 ročníkov lekárskeho štúdia.

V čase svojich začiatkov sa Univerzita Komenského stretávala okrem nedostatku špecialistov i s priestorovými problémami, nedostatočným prístrojovým vybavením a chudobnou dotáciou zo strany štátnej administratívy. Tieto problémy vyplývali z hospodársko-politickej situácie predmníchovskej republiky, pretože uplatňovanie vládnej ideológie čechoslovakizmu malo negatívny vplyv aj na rozvoj univerzity. S postojom oficiálnych štátnych orgánov ostro kontrastoval záujem českých vedeckých a pedagogických pracovníkov, najmä profesorského zboru Karlovej univerzity , o rozvoj vysokého školstva na Slovensku. Prinášajú so sebou tradície Karlovej univerzity, čo malo nesmierny význam pre rozvoj a uplatňovanie akademických slobôd na UK, ktorá bola od začiatku budovaná ako najvyššia vedecká a vzdelávacia inštitúcia.

Na univerzite sa od jej počiatkov rozvíjala vedecká práca. Z iniciatívy profesorov LFUK vznikol v októbri 1921 časopis Bratislavské lekárske listy, ktorý vychádza dodnes. Právnická fakulta založila edíciu Knihovňa Právnickej fakulty UK, a filozofická fakulta Spisy Filozofickej fakulty UK. Profesori UK iniciovali aj založenie ľudovovýchovnej inštitúcie Extenzia s popularizačno-vedeckým zameraním (1923) a modernej vedeckej spoločnosti na Slovensku - Šafárikovej učenej spoločnosti, ktorá od roku 1926 vydávala časopis Bratislava. Vcelku v skromných ekonomických podmienkach sa podarilo v prvom desaťročí existencie univerzity vykonať ve ľký kus práce v rozvoji vedeckého bádania na Slovensku. Postupne sa Univerzita Komenského dostávala i do povedomia v zahrani čí. Prejavilo sa to nadväzovaním vedeckých kontaktov, výmenou publikácií so zahraničnými vysokými školami a vedeckými in štitúciami. Na UK prichádzajú na študijné a prednáškové pobyty viacerí profesori z Francúzska, Anglicka, Nemecka, USA i zo štátov Malej dohody, s ktorými univerzita udržiavala živé kontakty. V Bratislave študovali po celé obdobie predmníchovskej republiky i za Slovenského štátu desiatky poslucháčov z Poľska, Juhoslávie, Rumunska, Bulharska a iných krajín.

Je prirodzené, že univerzita a jej študenti sa stali súčasťou vtedajšieho politického diania. Už v roku 1921 vznikol Zväz slovenských študentov a jeho jednotlivé zložky na fakultách v podobe študentských spolkov (Medik, Právnik, Spolok poslucháčov filozofie Ľudovít Štúr). Vytvorili sa tiež stavovské, politické, náboženské i regionálne vysokoškolské spolky, v ktorých sa odrážal politický život spolo čnosti.

Ťaživú priestorovú situáciu Právnickej a Filozofickej fakulty v roku 1937 zmiernilo odovzdanie novej budovy na Šafárikovom námestí s veľkou aulou, ktorá je dodnes najvýznamnejším slávnostným priestorom UK.